

Veiste hingamisorganite infektsioonide uuringud

ANALÜÜSIMEETODID

Tekitaja uuringud	Meetod	Uurimismaterjal	Metoodika	Osakond
Veiste respiratoorsete infektsioonide kompleksuuring- <i>Mannheimia haemolytica</i> , <i>Pasteurella multocida</i> , <i>Histophilus somni</i> , <i>Mycoplasma bovis</i> , koronaviirus (BCoV), paragripp-3 viirus (BPI-3), respiratoor-süntsütiaalviirus (BRSV) **	multiplex real-time PCR	<ul style="list-style-type: none"> • ninanõre • trahhea- bronhiaal lavaaž • organmaterjal surma järgselt: kopsud 	5MA-TJ-92*	Molekulaaranalüüs
Veiste respiratoorsete viirushaiguste kompleksuuring- infektsioosne rinotrahheiit (IBR) ja viirusdiarröa (BVD)	multiplex real-time RT-PCR		5MA-TJ-48*	
Veiste respiratoorse süntsütiaalviiruse (BRSV) määramine	real-time RT-PCR		5MA-TJ-45*	
<i>Mycoplasma bovis</i> määramine	real-time RT-PCR		5MA-TJ-78*	
Aeroobne/ Mikroaeroobne külv	bakterioloogiline uuring	<ul style="list-style-type: none"> • trahhea- bronhiaal lavaaž • organmaterjal surma järgselt: kopsud ja trahhea 	5MA-TJ-34*	Bakterioloogia-patoloogia
<i>Mycoplasma</i> spp. isoleerimine	bakterioloogiline uuring	<ul style="list-style-type: none"> • trahhea- bronhiaal lavaaž • organmaterjal surma järgselt: kopsud 	5MA-TJ-35*	
Veiste viirusdiarröa (BVD) viiruse antigeeni määramine	agELISA	<ul style="list-style-type: none"> • seerum • plasma • täisveri 	5DV-TJ-1	Viroloogia-seroloogia

* meetod akrediteerimata

** meetod pole verifitseeritud organmaterjali uurimiseks

Antikeha uuringud	Meetod	Uurimismaterjal	Metoodika	Osakond
<i>Mycoplasma bovis</i> vastaste antikehade määramine	ELISA	<ul style="list-style-type: none"> • seerum • piim 	5DS-TJ-36*	Viroloogia-seroloogia
Veiste paragripp 3 (BPI-3) viiruse antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-18	
Veiste respiratoor-süntsütiaal viiruse (BRSV) antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-19	
Veiste infektsioosse rinotrahheiidi (IBR) viiruse gB antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-17	
Veiste koronaviiruse (BCoV) vastaste antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-26	
Veiste viirusdiarröa (BVD) viiruse antikehade määramine	ELISA		5DV-TJ-2	
IBR vaktsiini tõhususe kontroll (gE antikehade määramine)	ELISA	<ul style="list-style-type: none"> • seerum • plasma • piim 	5DV-TJ-20*	

* meetod akrediteerimata

ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Tartu laboratoorium- Kreutzwaldi 30, Tartu

PROOVIDE VÕTMINE, SÄILITAMINE JA SAATMINE

Proovid

- ninanõre tampooniproov
- trahhea- bronhiaal lavaaž;
- organmaterjal surma järgselt: kopsud ja trahhea
- vereproov

- piimaproov

Proovide võtmine teostatakse võimalikult puhtalt.

Ninanõre

Nõreproovid tuleks võtta selleks ettenähtud tampoonidega haiguse algusstaadiumis. Veised eritavad viirust enamasti 3-5 päeva haiguse alguses, mil ninanõre on veel läbipaistev või piimjas ja ei ole lisandunud mädatekitajaid. Proove võib võtta ka loomadelt, kellel haigusele omased kliinilised tunnused puuduvad, kuid on palavik ($>39,5^{\circ}\text{C}$). Proove pole mõtet võtta roheka või pruunika ninaeritise loomadelt, kes on tõenäoliselt haigestunud enam kui 5 päeva tagasi ning keda on ravitud.

Organproovid (lahangumaterjal) võetakse muutustega ja visuaalselt normaalse koe piirilt võimalikult kiiresti looma surma järgselt. Ei pea võtma tervet kopsu, proov võiks koosneda vähemalt tikutoosi suurustest koetükkidest (mitmest erinevast).

PCR uuringuteks võib lahangul avada surnud looma trahhea ning võtta kuiva tampooniga tampooniproove trahheast (vältides nekrootilisi alasid), samuti võib kopsu sisselõikelt võtta kuiva tampooniga proovi kopsu muutunud ja muutusteta koe piirilt.

Vereproov võetakse punase korgiga seerumkatsutis (ilma lisandita). Proovi kogus vähemal 3 ml.

Piimaproov võetakse puhtasse anumasse. Proovi kogus vähemalt 3 ml.

Proovide pakkimine ja märgistus

- Proov pakitakse lekkekindlalt. Eriti oluline on, et väline pakkematerjal on saastumata ning puhas. Kasutatakse kindlasti mitut kilekotti.
- Iga pakend märgistatakse loetavalt.

Proovide laborisse saatmine ja säilitamine

Proovid saadetakse laboratooriumisse lühema võimaliku aja jooksul. Kui kohene transport ei ole võimalik, siis proove säilitatakse $+4...+6^{\circ}\text{C}$ juures. PROOVE MITTE KÜLMUTADA!

Kaaskiri ja laboratooriumi teavitamine

- Proovide võtja informeerib laborit proovide saatmisest ja eeldatavast laborisse jõudmise ajast.
- Koos proovidega saadetakse laborisse korrektselt täidetud ja piisavalt infot sisaldav kaaskiri, mille leiab VTL-i kodulehelt [tellimuste vormid](#) alt. Oluline on märkida kaaskirjale proovi võtmise

Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

täpne kuupäev ja kellaaeg.

ANALÜÜSIDE TEOSTAMISE AEG

PCR: kuni 5 tööpäeva

Bakterioloogiline uuring: 3-7 tööpäeva (*Mycoplasma* spp. isoleerimine kuni 2 nädalat)

ELISA: kuni 5 tööpäeva

ANALÜÜSIMEETODID

Multiplex real-time RT-PCR: reaalaaja multipleks pöördtranskriptsiooni polümeraasi ahelreaktsioon

Bakterioloogiline uuring: tekitaja isoleerimine ja identifitseerimine

ELISA: ensüüm-immuunsorbtsiooni meetod

TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID

- Viroloogia-seroloogia osakond. Info telefonil 738 6111 või 50 66 687
- Bakterioloogia-patoloogia osakond. Info telefonil 738 6120
- Molekulaaranalüüsi osakond. Info telefoni 738 6121

Koostatud: Triin Tedersoo

Koostanud: 14.10.2019